

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-28>

УДК 330.341.1:339.9

КООПЕТИЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНА ПАРАДИГМА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ

COOPETITION AS A STRATEGIC PARADIGM UNDER THE GLOBAL ECONOMIC INTERDEPENDENCE

Кикина Ангеліна Богданівна

аспірант,

Державний вищий навчальний заклад

«Ужгородський національний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1380-6375>**Заяць Олена Іванівна**

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри міжнародних економічних відносин,

Державний вищий навчальний заклад

«Ужгородський національний університет»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9904-8706>**Kykyna Anhelina, Zayats Olena**

State University «Uzhhorod National University»

У статті комплексно досліджено коопетицію як стратегічну парадигму глобальної економіки, що інтегрує елементи конкуренції та співпраці. Проаналізовано теоретичні засади концепції, починаючи від робіт засновників інституціональної економіки Т. Веблена та Д. Коммонса, які першими довели соціальну вкоріненість економічних процесів, через теорію відкритих інновацій Г. Чесбро до сучасних теорій глобальної коопетиції Я. Луо. Доведено, що коопетиція є адаптивною стратегією, яка дозволяє компаніям різного рівня, державам та міжнародним інтеграційним об'єднанням ефективно функціонувати в умовах ресурсних обмежень, ринкової невизначеності та глобальних викликів. Особливу увагу приділено аналізу регуляторних механізмів різних рівнів – від національних антимонопольних органів до міжнародних інституцій таких як СОТ, які забезпечують баланс між кооперацією та конкуренцією. На прикладі Арктичного регіону детально продемонстровано, як геополітичне суперництво за ресурси та транспортні коридори поєднується з інтенсивною науково-технологічною співпрацею. Дослідження включає аналіз типологій коопетиції, механізмів її впровадження та практичних кейсів міжнародних альянсів. Висновки підкреслюють, що коопетиція стає ключовим механізмом адаптації до динамічних змін сучасної економіки, зокрема через розвиток цифрових платформ, інноваційних екосистем та глобальних мереж, і визначає майбутнє міжнародних економічних відносин.

Ключові слова: коопетиція, конкуренція, співпраця, інституціональна економіка, глобалізація, відкриті інновації, стратегічні альянси, регуляторна політика, Арктика, геоекономіка.

This article presents a comprehensive analysis of coopetition as an emerging strategic paradigm in global economic relations, examining its theoretical foundations, practical manifestations, and regulatory frameworks. The study traces the conceptual evolution of coopetition from early institutional economics theories developed by Thorstein Veblen and John R. Commons, who first emphasized the social embeddedness of economic transactions, through Henry Chesbrough's open innovation paradigm, to contemporary global coopetition theories advanced by Yadong Luo. The research demonstrates that coopetition represents an adaptive strategic response that enables various economic actors – including companies of different scales, nation-states, and international integration groupings – to navigate complex challenges of resource constraints, market volatility, and global interconnectedness. Particular attention is devoted to analyzing multi-level regulatory mechanisms spanning from national antitrust authorities to international institutions such as WTO, which establish crucial frameworks for balancing cooperative and competitive dynamics. The Arctic region serves as an empirical case study illustrating how geopolitical competition for resources and transportation routes coexists with intensive scientific-technological cooperation. The investigation encompasses detailed analysis of coopetition typologies, implementation mechanisms, and practical case studies

of international strategic alliances across various sectors. The study argues that coopetition has evolved from a peripheral concept to a central paradigm in global economic strategy, particularly manifested through digital platform ecosystems, innovation networks, and complex value chains. The research concludes that coopetition represents a fundamental adaptive mechanism for navigating contemporary economic transformations, offering insights into future developments in international economic relations and strategic management practices. The findings emphasize coopetition's growing significance in addressing global challenges while maintaining competitive advantages in an increasingly interconnected world economy.

Keywords: coopetition, competition, cooperation, institutional economics, globalization, open innovation, strategic alliances, regulatory policy, Arctic, geoeconomics.

Постановка проблеми. В умовах поглибленої глобалізації, прискореної технологічної трансформації та загострення планетарних викликів зростає значення парадоксального поєднання конкурентних і кооперативних стратегій у діяльності економічних акторів. Це явище, відоме як коопетиція, проявляється на різних рівнях: від мікрорівня, де окремі компанії формують стратегічні альянси зі своїми конкурентами для спільної розробки інновацій, до макrorівня міжнародних інтеграційних об'єднань, що поєднують економічне суперництво з політичною взаємодією.

Водночас поширення коопетиції породжує низку теоретичних і практичних викликів. Серед них – недостатнє розуміння інституційних механізмів, які забезпечують баланс між конкуренцією та співпрацею; труднощі регуляторного супроводу гібридних форм взаємодії; а також ризики антиконкурентних змов, що можуть маскуватися під кооперацію. Сучасна наукова дискусія потребує глибшого аналізу того, як коопетиція трансформує традиційні економічні парадигми, впливає на формування глобальних ланцюгів доданої вартості та які інституційні механізми здатні мінімізувати супутні ризики.

У цьому контексті постає потреба в комплексному дослідженні еволюції концепції коопетиції, умов її реалізації та практичних наслідків для міжнародної економіки. Таке дослідження має на меті розробку теоретичних і нормативно-правових рамок, спрямованих на забезпечення ефективного й збалансованого розвитку цієї парадигми в умовах геоекономічної турбулентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасне розуміння коопетиції як стратегічної парадигми, що поєднує конкуренцію та співпрацю, сформувалося під впливом низки фундаментальних досліджень у галузі інституціональної економіки, теорії міжнародного бізнесу та управління інноваціями. Засновники інституціональної економіки Т. Веблен та Дж. Р. Коммонс першими довели соціальну вкоріненість економічних процесів, вказавши

на роль інститутів, норм і правових структур у формуванні економічної поведінки. Веблен [1] запропонував концепцію «показного споживання», яка демонструє вплив соціальних норм на споживчі рішення, тоді як Коммонс [2] акцентував на значенні колективних переговорів та процедур вироблення правил для функціонування ринків.

Значний внесок у розвиток концепції коопетиції зробив Г. Чесбро [3], який запропонував теорію відкритих інновацій. Він довів, що організаційні межі стають все більш проникними, що робить ефективним залучення зовнішніх ідей і технологій, у тому числі від конкурентів. Ця парадигма створює теоретичні підстави для кооперації між конкурентами в інноваційній сфері.

Я. Луо [4; 5] розвинув концепцію коопетиції щодо міжнародного бізнесу, доводячи, що конкурентні та коопераційні сили взаємно підсилюють одна одну. Він запропонував подвійну типологію коопетиційних відносин, класифікуючи їх за інтенсивністю та різноманітністю, що дозволило аналізувати динамічну природу цих відносин у глобальному вимірі. Д. Гнявалі та Б. Парк [6] дослідили коопетицію в контексті малого і середнього бізнесу, запропонувавши багаторівневу концептуальну модель. Вони довели, що для МСП коопетиція є стратегічно цінним інструментом подолання ресурсних обмежень і підвищення інноваційного потенціалу.

О. Заяць [7] розширила концепцію коопетиції (конкуперації) на сферу міжблокових взаємодій міжнародних інтеграційних об'єднань. Вона довела, що конкупераційна парадигма є релевантною для пояснення динаміки відносин між великими економічними блоками, які поєднують конкуренцію з координацією дій з окремих питань політики.

Отже, як класичні, так і сучасні дослідження [1-7] підтверджують, що коопетиція є важливою стратегічною парадигмою, яка проявляється на різних рівнях – від мікрорівня окремих фірм до макrorівня міжнародних інтеграційних об'єднань. Водночас залиша-

ються недостатньо дослідженими питання регуляторного забезпечення коопетиції, механізмів балансування між конкуренцією та співпрацею, а також наслідків коопетиції для ринкової структури та конкуренції, що визначає перспективність подальших досліджень у цій галузі.

Формулювання цілей статті. *Мета статті* полягає у дослідженні коопетиції як стратегічної парадигми в умовах глобальної економічної взаємозалежності, а також у аналізі її еволюції, механізмів реалізації та впливу на міжнародні економічні відносини. На основі комплексного аналізу пропонуються теоретичні та практичні рамки для розуміння трансформації економічних стратегій під впливом поєднання конкурентних і кооперативних елементів.

Основні завдання дослідження: проаналізувати еволюцію концепції коопетиції від інституціональної економіки до сучасних теорій з акцентом на її роль у глобальній економічній взаємозалежності; дослідити типології коопетиції та механізми її реалізації на різних рівнях, включаючи стратегічні альянси, регуляторні рамки та інституційні умови; визначити роль регуляторних механізмів у забезпеченні балансу між кооперацією та конкуренцією; проілюструвати практичні аспекти коопетиції на прикладі Арктичного регіону; визначити ключові тенденції розвитку коопетиції в умовах глобалізації, цифровізації та загострення планетарних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція *коопетиції* (поєднання співпраці та конкуренції) має багатовікову історію, однак як окрема наукова категорія вона почала формуватись і системно досліджуватись лише упродовж останніх десятиліть. Її витoki простежуються в діяльності давніх торговельних мереж, гільдій та купецьких об'єднань, що сприяли колективним переговорам, розподілу ризиків і розширенню доступу до ринків у конкурентному середовищі. Стародавні імперії – Римська, Китайська, Перська – стимулювали ранні форми глобальної коопетиції через розвиток Шовкового шляху, що забезпечував інтенсивний обмін товарами, технологіями та культурними цінностями, одночасно породжуючи боротьбу за ресурси та політичний вплив.

У XVIII ст. купці активно формували альянси з метою об'єднання капіталу та компетенцій для досягнення конкурентних переваг. У XIX ст. транспортні корпорації, зокрема залізничні компанії, співпрацювали над створенням нових магістралей і встановленням

технічних стандартів. На початку XX ст. міжгалузеві об'єднання (сталеливарні, автомобільні, хімічні підприємства) започаткували спільні проекти з розробки інноваційних технологій та продукції, демонструючи синергію між конкуренцією та кооперацією.

Еволюція економічної думки від меркантилізму до класичної школи закладає онтологічні основи коопетиції як гібридної парадигми, де ненульова сума взаємодій (від Сміта–Рікардо) контрастує з нульовою сумою меркантилістів, інтегруючи ендогенну взаємозалежність ресурсів і інституційних рамок для оптимізації трансакційних витрат і комплементарних переваг у глобальних мережах. Цей синтез підкреслює перехід від протекціоністських імперативів до реляційних структур, де кооперативні елементи модерують опортуністичні ризики, формуючи базис для сучасних моделей стратегічної торгівлі. Таблиця 1. синтезує ключові парадигми, їх аксіоми та імплікації для коопетиції, акцентуючи еволюційну трансформацію в умовах асиметрії влади та ресурсної комплементарності.

Коопетиція, як стратегічна парадигма, формувалася з середини XX століття. Її розвиток можна поділити на чотири ключові етапи, що поєднують історичний, теоретичний та практичний контекст (Таблиця 1).

Процеси глобалізації значно розширили масштаби та інтенсивність міжорганізаційних взаємодій. Компанії дедалі частіше функціонують у розподілених мережах постачальників, партнерів та конкурентів, що охоплюють різні регіони світу [8]. Глобалізовані виробничі ланцюги часто змушують навіть прямих конкурентів користуватися спільними логістичними каналами або постачальниками компонентів. Це створює як передумови для кооперації (наприклад, спільні закупівлі), так і джерела конкурентної напруги (змагання за пріоритетне обслуговування постачальників).

У міру інтеграції ринків, що розвиваються, у світову економіку компанії прагнуть до міжнародних партнерств, аби отримати знання про локальні ринки, адаптуватися до регуляторного середовища та залучити специфічні ресурси, що сприяє формуванню транскордонних альянсів [9, с. 93–96].

На глобальному рівні додатковим чинником розвитку коопетиції є загострення планетарних проблем [10]. Кризові ситуації демонструють значення коопетиційних стратегій у двох ключових вимірах:

Таблиця 1

Етапи розвитку коопетиції

Етап	Хронологія	Ключові концепції	Приклади / актори	Теоретична база	Поєднання конкуренції і співпраці
I. Рання концептуалізація	1940–1960-ті рр.	Теорія ігор, олігополія, монополістична конкуренція	Дж. фон Нейман, О. Моргенштерн, Е. Чемберлін, Д. Робінсон, Г. Хотеллінг	Теорія ігор, економіка трансакційних витрат, промислова організація	Кооперація як спосіб уникнення дисбалансу; базові принципи коопетиції
II. Стратегічна співпраця	1970–1980-ті рр.	Альянси, спільні підприємства, національні кластери	IBM–Microsoft, Merck–Astra AB	Теорія стратегічного менеджменту, концепція М. Портера	Партнерства забезпечують доступ до ресурсів і знань, зміцнюють конкурентні позиції
III. Формалізація теорії	1990–2000-ті рр.	Глобалізація, інтеграція технологій, GVCs, регіональні блоки	Багато-національні корпорації, ЄС, NAFTA, ASEAN	Моделі відкритих інновацій, багато-сторонні угоди, Value Net, PARTS	Конкуперація стає стратегічною необхідністю: одночасне збереження конкурентних переваг та спільна генерація цінності
IV. Мережева коопетиція	2000-ні рр.–сьогодні	Інноваційні екосистеми, цифрові платформи	Глобальні технологічні платформи, R&D-мережі	Теорія мереж, стратегічний менеджмент, цифрова економіка	Конкуренція і співпраця інтегровані в технологічні та інноваційні мережі, стимулюючи розвиток інновацій

Джерело: сформовано авторами

1) консолідація ресурсів для колективних дій;

2) збереження конкурентних стимулів.

Чи йдеться про скорочення викидів парникових газів, чи про розробку вакцин, партнерства між конкуруючими корпораціями та державами можуть прискорити ухвалення масштабних рішень завдяки обміну даними й координації дослідницьких програм. При цьому учасники зберігають конкурентні прагнення, змагаючись за ринкове лідерство, політичний вплив або репутаційні переваги. Балансування колективних ініціатив з індивідуальними стратегічними інтересами відображає внутрішню подвійність коопетиції – поєднання орієнтації на суспільне благо та прагнення до індивідуальної вигоди.

Регуляторна база виступає одним із визначальних чинників формування динаміки конкуперації. Встановлюючи правила та процедури, регуляторні органи можуть як стимулювати, так і обмежувати розвиток коопетиційних стратегій. Міжнародні торговельні угоди та регіональні економічні блоки зменшують бар'єри для транскордонної діяльності та сприяють економічній інтеграції.

На глобальному рівні ключову роль відіграє Світова організація торгівлі (СОТ), яка створила багатосторонню платформу для регулювання торгівлі та вирішення спорів, включно з угодами TRIPS (з питань інтелектуальної власності) та GATS (з питань торгівлі послугами) [11]. Орган врегулювання суперечок СОТ одночасно підтримує кооперативні

норми (зменшення торговельних конфліктів) і конкурентні механізми (оскарження недобросовісних практик). Великі економіки (G7, G20) намагаються впливати на порядок денний глобальних інституцій [12], тоді як менші країни формують альянси для посилення переговорної позиції. Це створює багаторівневу систему правил, де співпраця у встановленні норм поєднується зі змаганням за вигоди їх застосування.

На регіональному рівні прикладами виступають:

- Європейський Союз із єдиним ринком, що полегшує транскордонну активність та стимулює інновації через програми Horizon 2020 та Horizon Europe [13]

- NAFTA/USMCA, яка інтегрує ланцюги постачання в Північній Америці, зберігаючи водночас конкуренцію між компаніями регіону.

На національному рівні ключовими є антимонопольні практики:

- у США – FTC і DOJ, що базуються на Законі Шермана та Законі Клейтона [14];

- у ЄС – DG COMP, який застосовує Статті 101 і 102 Договору про функціонування ЄС [15, с. 88–89].

Ці інститути відокремлюють легітимну співпрацю (спільні підприємства, R&D-партнерства) від антиконкурентних практик (змови, цінові картелі). Важливим регуляторним інструментом є *права інтелектуальної власності*. Вони визначають порядок використання знань і технологій у межах коопетиції. Додатковими механізмами виступають:

- *перехресні ліцензії та патентні пули*, що знижують транзакційні витрати й ризики судових спорів (наприклад, Medicines Patent Pool у фармацевтиці [16]);

- *стандартні основні патенти (SEPs)*, які підлягають ліцензуванню на умовах FRAND, забезпечуючи доступ до критичних технологій та інтероперабельність [17].

На галузевому рівні спеціалізовані органи формують стандарти:

- ITU встановлює глобальні норми телекомунікацій, поєднуючи кооперацію для сумісності з конкуренцією у сфері послуг [18];

- екологічні ініціативи (зокрема Паризька угода) підтримують партнерство конкурентів у сфері «зелених» технологій;

- регулювання орфанних препаратів стимулює R&D-альянси в нішевих сегментах, поєднуючи бізнес-інтереси з CSR.

Таким чином, регуляторне середовище є ключовим чинником коопетиції, що гарантує баланс між співпрацею та конкуренцією, мінімізує ризики зловживань і створює умови для поширення інновацій.

Як видно з Таблиці 2, регуляторне середовище формує багаторівневий каркас коопетиції: глобальні й регіональні інституції створюють «правила гри», національні органи забезпечують їх дотримання, а механізми інтелектуальної власності та галузеві стандарти визначають можливості технологічної кооперації. Водночас зберігається конкурентний тиск, що стимулює інноваційність. Таким чином, регуляція не обмежує коопетицію, а задає їй рамки, у яких поєднання конкуренції й співпраці стає продуктивним і контрольованим.

На основі наведеного можна дійти висновку, що історичні етапи відображають поступовий прогрес у прийнятті та інтеграції конкуренції як стратегічного підходу в різних галузях. Конкурентно-коопераційний симбіоз стає цінним механізмом для суб'єктів господарювання, дозволяючи вдосконалювати процеси на різних рівнях, зберігаючи при цьому суперництво. Коопетиція не обмежується бізнесом, а поширюється на науку та геополітику, є безперервним процесом, що формується під впливом трансформацій міжнародних економічних структур, технологічного прогресу та теоретичних дискусій.

У перспективі подальшої конкуренційної траєкторії можна виділити такі ключові тенденції:

1. Поглиблення взаємозалежності:

- формування гіперзв'язаних ланцюгів доданої вартості у глобалізації 4.0, що потребує підвищеної довіри, адаптивності та інформаційної співпраці між учасниками; у відповідь на геополітичну напруженість і вразливість мереж поставок фірми дедалі частіше здійснюватимуть решоринг і регіоналізацію, забезпечуючи стійкість локалізованих виробничих мереж;

- розширення платформ кооперації та конкуренції, що потребуватиме моделей управління на основі теорії ігор і мережевого аналізу;

- розвиток моделей відкритих інновацій, розмиваючи межі між внутрішніми та зовнішніми джерелами знань, включаючи краудсорсинг і колективну розробку технологій через цифрові платформи та нейронні мережі;

Таблиця 2

Рівні та інструменти регулювання коопетиції

Рівень	Інституції / механізми	Кооперативний ефект	Конкурентний ефект	Приклади
Глобальний	COT (TRIPS, GATS), Орган врегулювання суперечок; G7, G20	Зменшення торговельних бар'єрів; врегулювання спорів; колективні правила	Змагання за вигоди від правил, оскарження практик	COT, TRIPS, GATS
Регіональний	ЄС, NAFTA/USMCA, ACEAN	Єдиний ринок, гармонізація регуляцій, спільні програми інновацій	Змагання компаній у межах ринку	Horizon Europe, USMCA
Національний	Антимонопольні органи (FTC, DOJ, DG COMP)	Підтримка легітимних альянсів, R&D-партнерств	Протидія картелям, домінуванню	Закон Шермана, ст. 101–102 ДФЄС
Інтелектуальна власність	Патенти, торговельні марки, авторські права, ліцензії, патентні пули	Доступ до технологій, зменшення витрат, сумісність	Обмеження конкуренції через контроль над ІВ	Medicines Patent Pool, SEPs (FRAND)
Галузевий / секторальний	ITU, Паризька угода, CSR-регуляції	Стандартизація, спільні «зелені» ініціативи, колективні R&D	Змагання у продуктах і послугах	ITU-стандарти, орфанні препарати

Джерело: сформовано авторами на основі [11-18]

– становлення багатополярного світового порядку, що стимулюватиме збалансовану конкуренцію та співпрацю у глобальних питаннях;

– зміцнення людського капіталу через міжнародні освітні обміни, підготовку висококваліфікованих кадрів та залучення іноземних студентів.

2. Зростання динамічності:

– збільшення мінливості ринкових умов і залежності від контексту конкуренції та співпраці, що вимагає гнучких стратегій і постійного моніторингу;

– інтеграція Цілей сталого розвитку (Sustainable Development Goals, SDGs) у купераційні практики, сприяючи циркулярній економіці та еко-інноваціям [19];

– інформаційна трансформація з підвищенням значенням кібербезпеки, аналізу даних, смарт-контрактів, блокчейн-рішень і криптографічних протоколів для безпечного обміну інтелектуальною власністю, а також розвиток механізмів довіри на основі соціальної психології та поведінкової економіки.

3. Розширення технологічних кордонів:

– коопетиційна взаємодія на основі машинного навчання та штучного інтелекту, включно з алгоритмами підбору парт-

нерів і переговорними агентами, а також розвиток пояснюваного ШІ (Explainable AI, XAI) для забезпечення прозорості та справедливості;

– активне використання інструментів віртуальної співпраці, зокрема метавсесвітів, для спільного проєктування та підтримки географічно розподілених коопетиційних зусиль.

4. Загострення викликів:

– посилення дисбалансу влади між великими та малими компаніями та різними економіками;

– необхідність розвитку інклюзивної коопетації з демократизацією доступу до знань і ресурсів;

– переміщення фокусу глобальних акторів на нові географічні регіони, зокрема Арктику, що поєднує конкурентно-мілітарні та науково-кооперативні тенденції.

Арктичний регіон слугує емпіричним втіленням купераційної парадигми, де гео-економічна взаємозалежність поєднується з геополітичним суперництвом за ресурси, транспортні коридори та екологічний контроль. Зокрема, Північний морський шлях (ПМШ) стає ареною, де держави, такі як РФ, КНР та США, балансують між кооперацією в наукових дослідженнях (наприклад, у рамках

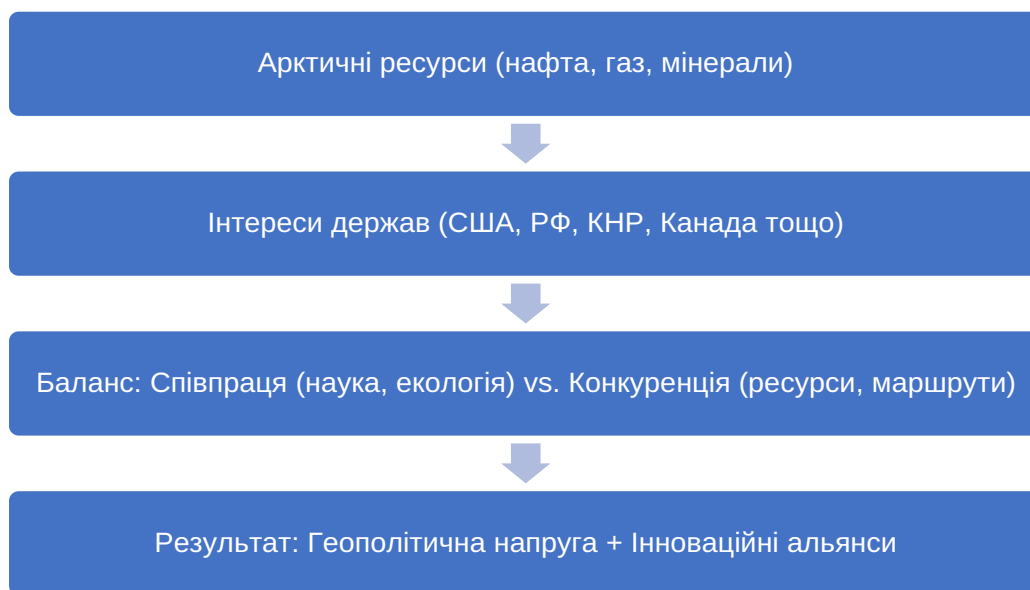

Рис. 1. Схема стратегічної взаємозалежності в Арктиці

Джерело: сформовано авторами

Арктичної ради) та конкуренцією за доступ до вуглеводневих запасів і мінеральних ресурсів. Цю складну взаємозалежність ілюструє схема зображена на рис. 1.

Як видно з рис. 1, ця динаміка відображає еволюцію від меркантилістських протекціоністських стратегій (захист національних інтересів у видобутку) до сучасних інституціональних підходів, де міжнародні норми (зокрема, Конвенція ООН з морського права) забезпечують рамки для спільних інфраструктурних проєктів, водночас зберігаючи стратегічну асиметрію. У контексті глобального потепління, що відкриває нові можливості для судноплавства, коопетиція в Арктиці проявляється через двосторонні угоди (наприклад, китайсько-російські інвестиції в Ямальський СПГ) та багатосторонні ініціативи (Міжнародна організація з морського дна), які мінімізують ризики кон-

фліктів, але посилюють боротьбу за технологічне домінування в криголамних технологіях і екологічному моніторингу.

Висновки. Еволюція конкуперативності від класичних економічних концепцій до сучасних трансформацій демонструє стійку тенденцію до інтеграції співпраці в конкурентні моделі. Якщо ранні економісти підкреслювали взаємні вигоди від торгівлі та спеціалізації, а меркантилісти – накопичення багатства з нульовою сумою, то інституціональні економісти заклали правові та соціальні основи для конкуперативних конструкцій. Сучасна коопетиція стає ключовою для пояснення міжнародної економіки, а її значущість зростає з розвитком цифрових платформ, проблемами сталого розвитку та поглибленням транскордонних зв'язків, визначаючи майбутнє міжнародних економічних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Veblen T. The theory of the leisure class. Mineola: Dover Publications, 1994. 244 p. (Original work published 1899).
2. Commons J. R. Institutional economics. *American Economic Review*. 1931. Vol. 21, no. 4. P. 648-657. URL: <https://la.utexas.edu/users/hcleaver/368/368commonsoninstitutionalecontable.pdf> (дата звернення: 22.08.2025).
3. Benezech D. The open innovation model: Some issues regarding its internal consistency. *Journal of Innovation Economics & Management*. 2012. Vol. 10, no. 2. P. 145-165. URL: <https://shs.cairn.info/revue-journal-of-innovation-economics-2012-2-page-145?lang=fr> (дата звернення: 22.08.2025).
4. Luo Y. A coopetition perspective of global competition. *Journal of World Business*. 2007. Vol. 42, no. 2. P. 129-144. DOI: 10.1016/j.jwb.2006.08.007.
5. Luo Y. Coopetition in international business. Copenhagen : Copenhagen Business School Press, 2004. 215 p. URL: <https://scispace.com/pdf/coopetition-in-international-business-17bmklyun.pdf> (дата звернення: 22.08.2025).

6. Gnyawali D., Park B.-J. Co-opetition and technological innovation in small and medium-sized enterprises: A multilevel conceptual model. *Journal of Small Business Management*. 2009. Vol. 47, no. 3. P. 308-330. DOI: 10.1111/j.1540-627X.2009.00273.x.
7. Заяць О. Конкуперація міжнародних інтеграційних об'єднань. *Ефективна економіка*. 2020. No. 9. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.9.66.
8. Marano V., Wilhelm M., Kostova T. et al. Multinational firms and sustainability in global supply chains: Scope and boundaries of responsibility. *Journal of International Business Studies*. 2024. Vol. 55, no. 4. P. 413-428. DOI: 10.1057/s41267-024-00706-6.
9. Nielsen B. Cooperative strategies and alliances. *Journal of International Business Studies*. 2003. Vol. 34, no. 5. P. 489-491. DOI: 10.1057/palgrave.jibs.8400042.
10. Global issues. United Nations. 2025. URL: <https://www.un.org/en/global-issues> (дата звернення: 22.08.2025).
11. General Agreement on Trade in Services. World Trade Organization. 2025. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/gatsintr_e.htm (дата звернення: 22.08.2025).
12. Woods N. The globalizers: The IMF, the World Bank, and their borrowers. Ithaca: Cornell University Press, 2006. 264 p. URL: <https://www.geg.ox.ac.uk/publication/globalizers-imf-world-bank-and-their-borrowers-2006-cornell-university-press> (дата звернення: 22.08.2025).
13. Horizon 2020. European Commission. 2025. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en (дата звернення: 22.08.2025).
14. The antitrust laws. Federal Trade Commission. 2025. URL: <https://www.ftc.gov/advice-guidance/competition-guidance/guide-antitrust-laws/antitrust-laws> (дата звернення: 22.08.2025).
15. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*. 2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT> (дата звернення: 22.08.2025).
16. Medicines Patent Pool. 2025. URL: <https://medicinespatentpool.org/> (дата звернення: 22.08.2025).
17. Standard essential patents. World Intellectual Property Organization. 2025. URL: <https://www.wipo.int/en/web/patents/topics/sep> (дата звернення: 22.08.2025).
18. Generation Connect: Youth leadership. International Telecommunication Union. 2025. URL: <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx> (дата звернення: 22.08.2025).
19. What are the Sustainable Development Goals? United Nations Development Programme. 2025. URL: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals> (дата звернення: 22.08.2025).

REFERENCES:

1. Veblen, T. (1994). *The theory of the leisure class*. Dover Publications. (Original work published 1899)
2. Commons, J. R. (1931). Institutional economics. *American Economic Review*, 21(4), 648–657. <https://la.utexas.edu/users/hcleaver/368/368commonsoninstitutionalecontable.pdf> (date of access: 22 August 2025).
3. Bénézech, D. (2012). The open innovation model: Some issues regarding its internal consistency. *Journal of Innovation Economics & Management*, 10(2), 145–165. <https://shs.cairn.info/revue-journal-of-innovation-economics-2012-2-page-145?lang=fr> (date of access: 22 August 2025).
4. Luo, Y. (2007). A coopetition perspective of global competition. *Journal of World Business*, 42(2), 129–144. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2006.08.007>
5. Luo, Y. (2004). *Coopetition in international business*. Copenhagen Business School Press. <https://scispace.com/pdf/coopetition-in-international-business-17bmklyun.pdf> (date of access: 22 August 2025).
6. Gnyawali, D. R., & Park, B.-J. (2009). Co-opetition and technological innovation in small and medium-sized enterprises: A multilevel conceptual model. *Journal of Small Business Management*, 47(3), 308–330. <https://doi.org/10.1111/j.1540-627X.2009.00273.x>
7. Zaiats, O. (2020). Konkuperatsiia mizhnarodnykh intehratsiinykh obyednan [Coopetition of international integration associations]. *Efektivna ekonomika*, (9). <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.9.66>
8. Marano, V., Wilhelm, M., Kostova, T., Doh, J. P., & Cao, D. (2024). Multinational firms and sustainability in global supply chains: Scope and boundaries of responsibility. *Journal of International Business Studies*, 55(4), 413–428. <https://doi.org/10.1057/s41267-024-00706-6>
9. Nielsen, B. B. (2003). Cooperative strategies and alliances. *Journal of International Business Studies*, 34(5), 489–491. <https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400042>
10. United Nations. (2025). *Global issues*. <https://www.un.org/en/global-issues> (date of access: 22 August 2025).

11. World Trade Organization. (2025). *General Agreement on Trade in Services*. https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/gatsintr_e.htm (date of access: 22 August 2025).
12. Woods, N. (2006). *The globalizers: The IMF, the World Bank, and their borrowers*. Cornell University Press. <https://www.geg.ox.ac.uk/publication/globalizers-imf-world-bank-and-their-borrowers-2006-cornell-university-press> (date of access: 22 August 2025).
13. European Commission. (2025). *Horizon 2020*. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-2020_en (date of access: 22 August 2025).
14. Federal Trade Commission. (2025). *The antitrust laws*. <https://www.ftc.gov/advice-guidance/competition-guidance/guide-antitrust-laws/antitrust-laws> (date of access: 22 August 2025).
15. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. (2012). Official Journal of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT> (date of access: 22 August 2025).
16. Medicines Patent Pool. (2025). *Medicines Patent Pool*. <https://medicinespatentpool.org/> (date of access: 22 August 2025).
17. World Intellectual Property Organization. (2025). *Standard essential patents*. <https://www.wipo.int/en/web/patents/topics/sep> (date of access: 22 August 2025).
18. International Telecommunication Union. (2025). *Generation Connect: Youth leadership*. <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx> (date of access: 22 August 2025).
19. United Nations Development Programme. (2025). *What are the Sustainable Development Goals?* <https://www.undp.org/sustainable-development-goals> (date of access: 22 August 2025).